

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae. In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-
clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-
phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De malitia co[m]munis populi. Cap. 27

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

De malitia communis populi. Cap. XXVII.

g.c.17. §.25
in fi.
g.ca.17. §.2
g.ca.19. §.7
& j.c.31. §.9
j.c.46. §.11.
g.c.26. §.3 et
j.c.57. §.14
j.co. §.13. &
j.ca.50. §.7
g.ca.14. §.6
2. paral.10
Pfal.75
g.ca.19. §.6

j.co. §.2. &
j.ca.46. §.12

j.cap.53. §.8

g.ca.4. §.8
g.c.26. §.11.
& j.co. §.10
j.ca.30. §.12

g.ca.18. §.9

g.ca.26. §.4
& j.eod. §.3
g.c.21. §.14
in prin.

j.c.33. §.1.
j.ca.28. §.10
g.co. §.1. &
g.c.25. §.12
j.co. §.6
g.ca.12. §.4

g.ca.4. §.9
g.ca.16. §.7
& j.c.44. §.6
g.co. §.2. &
j.ca.23. §.7

Civitas animæ humanæ habet multas portas, vtpote potētias animæ & sensus corporis, quas aduersarius noster circuit, & pulsat, impugnatq; sed violenter ingredi nequit, nisi per portā voluntatis, quæ adeo est puerfa vt aperte pateat diabolo, qui eā in quadro positā obsidet, hoc est, urbem & terram moderni populi Christiani ipse catena quadruplici peccatorū vinculo, Primo inobedientiæ aduersus diuinū præceptū. Secundo transgressio- nis legis naturalis. Tertio, cupiditatis noxiæ cōtra legē posituā. Quarto, despe- rationis vel obduratiōis mētis humanæ. Quippe dei obliuiscimur oēs, nobis ipsi nimīū indulgemus, amor proprius vniuersum orbē lætaliter vulnerat, & mysti- cū corpus ecclesiæ, vtpote omnē Christianam religionē inficit. Ideo aduersari- us diabolus facilliter expugnat, capitq; Christianorū ciuitatem, qm̄ durissima per uicis est præsens populus insipiens, qui mutat gloriā suam in idolum, de quo de- us inquit: Populus hic labijs me honorat, cor aut̄ eorū longe est à me. Cor em̄ suū ad deū non dirigit, sed potius eius nomen incitat.

I § Nam postq̄ boni principes tam spūales q̄ seculares, qui quondam fue- runt in ecclesia, decesserunt, inceptit populus, ecclesiæ præcepta transgredi, hoc præmonstratum est in veteri testamento, dum deus ad Moſen diceret: Ecce tu dormies cum patribus tuis, & populus iste confurgens fornicabitur post deos alienos, derelinquet me, & irritum faciet fœdus, quod pepigi cum eo, & irascetur furor meus contra eum in die illo, & derelinquā eū & abscondam faciem meā ab eo, & erit in deuorationē, inuenient eum omnia mala & afflictioēs. Desuper Mo- ses ad populū ait: Ego scio contentionē tuam & ceruicē tuam durissimā, adhuc viuente me, & egrediente vobiscū, semper contestatio se egistis contra dñm, quan- tom igit̄ cū mortuus fuero; inuocabo contra vos cœlū & terram, noui em̄ quod post mortem meam inique agetis, & declinabitis cito de via quā præcepi vobis & occurrent vobis mala in extremo tempore quando feceritis mala in conspectu dñi, vt irritetis eum per opera manuum vestrarū. Peccauerunt nanq; in fordidibus, vnde dicitur: Generatio praua atq; peruersa, hæc cine reddis dño popule stulte, & insipiens; oblitus es dñi creatoris tui. Gens absq; consilio est, & sine prudētia, vtrinam saperent & intelligerent, ac nouissima prouiderent.

II § Quos Oſeas increpat, dicens: Audite verbum dñi filij Israel, quia iudi- cium dñi cum habitatoribus terræ, nō est veritas, & non est misericordia, & non est scientia dei in terra, maledictum & mendacium & homicidium & furtū, & ad ulterium inundauerunt, & sanguis sanguinem tetigit, propter hoc lugebit terra, & infirmabitur omnis qui habitat in ea. Populus em̄ tuus sicut hi, qui cōtradicut sacerdoti, & corruet hodie, & corruet etiam propheta tecū, & erit sicut populus sic sacerdos. Et visitabo super eum vias eius, & cogitationes eius reddā ei, & comedent & nō saturabuntur, fornicati sunt & nō cessauerunt, quia dñm derelique- runt in nō custodiendo, fornicatio & vinū & ebrietas auferunt cor. Item Michæ as: Perijt sanctus de terra, & rectus in hominibus non est, malū mantum suarū di- cunt bonū. Heu facti sumus, vt immūdi omnes nos, & quasi pannus mēstruatæ sunt vniuersæ iustitiæ nostræ. Et cecidimus quasi foliū vniuersi, & iniquitates no- stræ quasi ventus abstulerūt nos. Nō est qui inuocet nomē domini.

III § Nempe pedes. i. affectus nostri, ad malū currunt & festināt vt effun- dant sanguinē, si nō possumus opere, saltē affectu, quo gaudemus esse læsos quos oderimus, siquidē anima nō pedibus, sed affectu mouet. De præ senti deniq; no- stra iniquitate dudū David vaticinatus est, aiens: Diminutæ sunt veritates à filiis hominū, vana loquuti sunt vnusquisq; ad proximū suū. Et infra: Dominus de cœ- lo prospexit super filios hominū, vt videat si est intelligēs & relinquēs deū, omnes declinauerūt, simul inutiles facti sunt, nō est qui faciat bonū, non est vsq; ad vnū, veloces pedes eorū: ad effundendū sanguinē, nō est timor dei ante oculos eorū, il- lic trepidauerūt timore, vbi nō erat timor. Et infra: Conturbatæ sunt gētes, & in- clinata sunt regna, & diminutæ sunt veritates à filiis hominū, corrupti sunt, & ab- ominabiles facti sunt in iniquitatibus, nō est qui faciat bonum.

I 3 Porro

1. Pet. 5
Apoc. 21

Cat. Se. c. 7

Deut. 9
Hiere. 2
Mat. 15
Mar. 7

Deut. 31.

Deut. 32.

Osee. 4

Mich. 7

Esaia. 64

Pro. 1.

Pfal. 11

Pfal. 15

Pfal. 45

Pfal. 52

- Hiere. 2.** III § Porro duo mala fecit populus Israel, per quem representatur populus Christianus: deum enim dereliquerunt fontem aquæ viæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas. De eodem populo deus per prophetam ait: Nemo quod bonum est loquitur, nullus est qui agat pœnitentiam super peccato suo, omnes conuersi sunt ad cursum suum, quasi equus impetu vadens in prælium, à minimo vsq; ad maximum omnes auaritiam sequuntur.
- Hiere. 8.** Et infra: De malo ad malum egressi sunt, & me non cognouerunt, dicit dominus, nunquid super his non visitabo, aut in gentem huiusmodi non visitabo anima mea? quia dereliquerunt legem meam, & non audierunt vocem meam, sed abierunt post prauitatem cordis sui. Ecce ego cibabo populum istum abinthio, & potum dabo eis aquam fellis.
- Hiere. 9.** V § Esdras deniq; vice nostra confessus est, dicēs: Iniquitates nostræ multiplicatæ sunt super caput nostrum, & delicta nostra creuerunt vsq; ad cælum & diebus patrum nostrorum, sed & nos ipsi peccauimus grauiter vsq; in diem hanc, & in iniquitatibus nostris traditi sumus ipsi & reges nostri, & sacerdotes nostri in manū regum terrarum, & in gladium, & in captiuitatem, & in rapinam, & in confusionem vultus. Et infra: Transgressi enim sumus præcepta tua, quæ dedisti in manus prophetarum dicēs: Quoniam terra polluta est coinquinationibus, alienigenarum terræ & immunditiæ illoꝝ repleuerunt eā totā immunditia sua. Et quæ cõtungunt nobis, omnia fiunt propter opera nostra maligna, & magna peccata nostra. Nonne irasceris nobis perdere nos, quoad vsq; non relinquatur radix & nomen nostrum. Ecce nunc sumus in cõspectu tuo in iniquitatibus nostris. Esdras itaq; peccata nostra deo confessus, non gustauit panem, nec aquam bibit super iniquitatem nostram. Melius igitur erat nos non esse, q̄ adhuc viuentes viuere in impietatibus nostris. q. d. Væ humano generi illi, per quod deus offenditur, bonum erat ei, si non fuisset natum. Vita nempe nostra stupor & pauor, & nec di gñi sumus misericordiam consequi, qm̄ festinans festinat seculum pertransire, & non capit portare quæ in futuris temporibus, iustis reprobis missa sunt, quoniã plenum iniustitia est seculū hoc & infirmitatibus. Seminatum est enī malū, & necdū venit destructio ipsius. Si ergo nõ inuersum fuerit quod seminatum est & discesserit locus vbi seminatum est malū, non veniet vbi seminatum est bonū, qm̄ gramen seminis mali seminatum est in corde Adam ab initio, & quantum impietatis generauit vsq; nunc & generat vsq; cū veniet area. Hæc ex Esdra.
- 2. Cor. 11.** VI § Nam sicut serpens seduxit Euam astutia sua, ita corrumpuntur sensus nostri, & excidunt à simplicitate quæ est in Christo. Omnes quippe quæ sua sunt, querunt, non quæ Iesu Christi. Quocirca saluator noster in nos clamat: O generatio incredula & peruersa, quousq; ero vobiscum, vsquequo patiar vos? Itē alibi: Lata porta est ac via spaciōsa quæ ducit ad perditionē, & multi sunt qui intrant per eā, quoniã angusta porta & ardua via est quæ ducit ad vitam, & pauci sunt qui inueniūt eam. In crassatū enī est cor populi huius, & auribus grauiter audiunt vt couertantur, contenti se nosse deū, factis autē negant, qm̄ coinquinatis & infidelibus nihil est mundū, sed omnia sunt eis immunda.
- Mat. 17** VII § In Birgitta præterea legitur, q̄ hodie susceptio sacramenti eucharistiæ non ex amore dei, sed tantum necessitate legis sumitur. Matrimonium peruenit in abusum, adulterium in honorem, esus lactiniorum venit in cõsuetudinem, esus olei est abolutus. Ieiunium obseruatur ab his qui carent victu, feriæ tenentur in tabernis, in mercantijs, in fornicationibus, vsura exercetur inuerecunde, excommunicatio ecclesiastica non timetur, multi quoq; magis abhorrent benedictionem q̄ maledictionem. Omnes quidem Christum interficere quærunt, in quibus sermo Christi non capit, quoniam ex patre diabolo sunt, & desideria patris sui volunt facere. Inuidia enim diaboli mors introiit in orbem terrarum, imitantur autem illum qui sunt ex parte illius.
- Mat. 7** VIII § Quare præsumendum est nunc aduenisse tempora, de quibus apostolus: In nouissimis (inquit) diebus instabunt tempora periculosa, & erūt homines seipso amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemii, parentibus, i. senioribus nõ obedi-

§. c. 25. §. 15
& §. c. 28. §. 2
§. c. 24. §. 7
& §. eod. §. 5
§. c. 22. §. 11.
& §. c. 37. §. 6

§. ca. 49. §. 1.
§. c. 21. §. 14
§. eo. §. 4. &
§. eo. §. 19. &
§. c. 30. §. 9 &
§. ca. 31. §. 10

§. c. 4. §. 1. pr.
& §. 6
§. cap. 29. §. 5
§. ca. 43. §. 10

§. ca. 22. §. 9
& §. eod. §. 8

§. c. 15. §. 25
§. c. 26. §. 10
§. c. 26. §. 4
§. eo. §. 2

§. c. 26. §. 9.
& §. eo. §. 15
§. c. 21. §. 12
§. ca. 23. §. 15
§. c. 11. §. 2, &
§. c. 20. §. 18. §.
fi. & §. ca. 31.
in fi.

§. eo. §. 6. &
§. eo. §. 11.

obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incōtinentes, immites, sine benignitate, proditores, proterui, tumidi, & voluptatum amatores magis q̄ dei. Cui apostolica sn̄x Methodius addit hæc verba: In illis nouissimis diebus erūt omnes homines imbecilles, & infideles, sacrilegi, excōmunicati, incorrigibiles, qui se metip̄os propria voluntate segregabunt ab eccl̄siis sanctoꝝ. Ecce si gnum plagæ imminentis nobis: qui modo despiciamus culturam sanctoꝝ. Sequit̄ in Methodio: Idem t̄ps̄ moderni, videlicet modernū aduocat eos in errorem, iusti aut̄ nō queruntur in t̄pe illo, sed pro his inquirētur amātes semetip̄os, cupidi pecuniæ, elati, superbi, blasphematores, raptores, plurium possessores, circūuentores, ebriosi, immisericoꝝdes, transgressores, sine vinculo charitatis, insuaues, immūdi, amatores seculi, fures, periuri, falsarii, mendaces, & plagiarii, habētes quidem pietatis speciem, virtutem autem eius abnegātes. Tales ministri contra præcepta dei erunt dierum illorum, & omnia quæ ab ipsis imperantur, facile perficiuntur, timentes vero deum pro nullo, imò in conspectu oculorum eorum pro nihilo reputantur, sed erunt in vituperatione illorum, quemadmodum stercora sub vestigio conculcata: hæc Methodius.

Methodius

J. c. 45. §. 7

§. c. 25. §. 11.
et J. c. 21 §. 10
§. c. 2. §. 4

2. Timo. 3

J. c. 29. §. 4

Sap̄ia. 2

§. c. 25. §. 11.
& §. c. 15. §. 7.
in fine
§. c. 21. §. 7.
& §. c. 23. §. 7.
& J. c. 31. §. 7
§. 15.

J. c. 10. §. 13

Sap̄ia. 14

§. eo. §. 1. &
J. c. 10. §. 12
§. c. 15. §. 16.
& J. c. 31. §. 7
§. c. 26. §. 12

Vincentius
de si. mun.

J. c. 33. §. 2

J. c. 37. §. 11
§. c. 26. §. 5.
& J. c. 10. §. 12
§. c. 15. §. 6 et
J. c. 43. §. 11
§. eo. §. 8. et
hoc. §.
§. c. 19. §. 9 et
§. c. 23. §. 14
§. c. 21. in fi.
& J. c. 39. §. 6
§. c. 22. §. 6.
§. hoc. §. et
J. c. 34. §. 6

Oze. 7
1. Bir. 41

Ioh̄. 5
Phil. 2

2. Bir. 6

3. Bir. 2

3. Bir. 19

IX § Hodie nāq; imp̄i dicūt, cogitātes apud se nō recte. Exiguū & cū tædio est t̄ps̄ vitæ nostræ. Venite ergo & fruamur bonis quæ sunt & vtamur creatura tanq̄ in iuuetute celeriter, vino p̄ioso, & vnguentis nos impleamus, & nō pretereat nos flos t̄pis, coronemus nos rosos anteq̄ marcescāt, nullū pratū sit quod nō pertrāseat luxuria nostra, nemo vestrū exors sit luxurię nostrę, vbiq; relinquamus signa lætitiæ, qm̄ hæc est pars nostra, & hæc est sors nostra. Opprimamus pauperē & circūueniamus iustū, qm̄ inutilis est nobis, & cōtrarius opibus nostris, & nō parcamus viduæ, nec veterano, nec reueremur caros multi t̄pis. Sit autē fortitudo nostra lex iniustitiæ. Quod enim infirmū est, inutile inuenitur. Hæc cogitauerunt & errauerunt, excæcauit enim illos malitia eorum.

X § Rursus Sapiens præconizauit de præsentī nostro tempore, dicens: Neq; vitam, neq; nuptias mundas iam custodiunt, sed alius alium per inuidiam occidit, aut adulterans contristat, & omnia commixta, id est, confusa sunt, sanguis, homicidiū, furtum, & fictio, id est, mendaciū, corruptio, & infidelitas, turbatio, id est, discordia & periuriū, tumultus. i. rixa, bonoꝝ dei immemoratio. i. ingratitude, aia; inquinatio. f. p luxuriā, generatōis immutatio. f. p Sodomīā, nuptiæ: inconstātia, inordinatio mœchię & impudicitie; vtraq; ergo pœna r̄p̄alis. f. & æterna nobis eueniet digne. Tales flagitiosos laicos notat Vincētius, inquis: Prædicatorēs nō audiūt, articulos fidei nesciūt, oblatōes deo nō præstāt, neq; decimas p̄soluunt, proni ad iniurias & rapinas, cupidi, ambitiosi, deceptores, blasphemī.

XI § De istis inquā pueris Ch̄riani filius dei dicit: Ego redemi vos, & ipsi locuti sunt cōtra me mēdaciū. Nā in Birgitta legit: Laicus dedit fidē in baptisma- te, ac in susceptōe alioꝝ sacramētoꝝ promisit se deo seruiturū: nunc aut̄ discessit à deo quasi ignorās deū, verba sacra habet pro ludibrio opa diuina pro vanitate, mā data dei ait sibi nimis grauiā, factus est fidei p̄missæ & iuramēti p̄stiti violator, de reliquit deū, & associauit se diabolo, propriā laudē querit, & q̄ sua, nō q̄ dei sunt, quę vident̄ sibi difficilia, quę aut̄ sibi placēt, facilia: om̄ino dei & suæ passionis oblitus est, ac oīm alioꝝ bonoꝝ à deo sibi allatoꝝ. Et infra: Consideratio cœlestiū tradita est obliuioni, mora dei refriguit, amor aut̄ mūdi tam suauiter cōsiderat̄ & amplectit̄, q̄ hoies ducit tanq̄ rotā bene vnctā quocunq; velit. Itē plures sunt animæ quę quotidie descendūt in infernum q̄ numerus est arenæ maris. Et infra: Malitia hoīm prauoꝝ cōtra iustos deridet opa iusta, & deprauat vias iustitiæ, atq; monita iustoꝝ recta: paruipendūt quoq; quicqd̄ pietatis vel humilitatis est, querūt q̄ sua sunt, negligunt quæ dei, aut proximi sunt. Et infra: Opera et verba Ch̄ri ac sacra sunt à deo neglecta iam q̄ ea paucissimi recolūt, vel eis vtant̄ ad profectū suū, mul- ti aut̄ diligūt, in cōsuetudinēq; ducūt sup̄biā et cupiditatē ad honores mūdi, itē cupiditatem ad possessiones temporalīū: item voluptatem sc̄dā ad corporis immoderatam impletionem, voluptatem ad sc̄dissimā eius expletionem: item iram et inuidiam et negligentiam propriæ salutis.

I 4 Et infra;

4. Bir. 74. &
c. 77. & 79.

4. Bir. 23

2. Bir. 20

6. Bir. 26
§. c. 25. §. 11.
& j. cap. 28.
§. 10

Cath. Senē.
c. 15. & 37. c.
45. & 46. &
51. c. 87. 143.
& 156.

Psal. 16
Luc. 11.

Sap. 2

Phil. 3

Phil. 3

XII § Et infra: Omnia quæ dedit nobis deus ad salutem, inutiliter & dāna-
biliter expēdimus, s. rēpus pēniæ in vanitatibus, corpus in supfluitatibus, grām
baptismi in supbijs; homo em̄ perueniēs ad annos discretōis, nō cogitat quid pro
eo in fonte baptismatis promissum est, qm̄ fidē & charitatē dei inuolatā nō tenet,
imō mūdus & caro p̄ponunt deo, trāsitoria em̄ magis diligimus q̄ deū creatorē
redemptorē, nutritorem, & cōseruatorem nostrū. Et infra: Dux autē est illud cor
quod nō diligit deū nutritorē, neq; timet, vt iudicē; diabolū vero dei licitorē, & ho-
minū proditorē sequit. Præbet quidē hoibus vita, ipsi autē mortē volūtariē ample-
ctunt. Totus itaq; mūdus est iam frigore superbiæ, cupiditatis & luxuriæ cooper-
tus. Et infra: Væ eis, qui omnē processum vitæ suæ in p̄tō habēt, & dicunt: quare
mortuus est deus, aut quæ utilitas est in morte eius? Hæc Christo rependūt, quia
redemit eos, quia seruat eos, dat eis sanitatem & necessaria. Ideo Christus ait: Ex-
quiram ab eis iudiciū, ex eo q̄ frēgerūt fidem quam vouerāt in baptismo, & ex eo
quotidie delinquant, contemnendo mādata mea. Nam populus iste est velut asī-
nus, qui caput inclinat ad terram: sic populus terrena tantū & caduca desiderās, &
quærens, negligit cœlestia: habet quasi quatuor pedes, id est, modicā fidem, vacuā
spem, euacuationem bonorū oporū, & voluptatem peccādi pronā, eius os semper
stat apertū ad gulam & cupiditatem. Destructus est igit̄ murus Hierusalem, id est,
ecclesiæ, quæ ædificat̄ ex corporibus & animabus Christianorū, q̄ suā propriā &
nō dei voluntatē sequentes, auertūt oculos suos à deo, quem sæpe ad nos claman-
tem nō audimus, sed eius decem præcepta perdimus atq; negligimus.

XIII § Consequenter misericors deus apud Cath. Senē. Christiani po-
puli malitiā taxat, iniquiēs: Christiani ob spretā grām quā eis tum in prima crea-
tione, tum etiā in secūda recreatōe p sanguinē filij mei facta dedi, acrius punient,
q̄ si eis hmōi mea grā nō fuisset oblata: nolunt me humiliter cognoscere, imō per-
uerse viuēdo me iugiter offendūt. Non præstāt mihi quod meū est. s. amorē vltra
om̄ia: sed vendicāt sibi quæ sua nō sunt, vtpote carnalia quæ mihi præponūt, non
pensantes q̄ eos ab æterno dilexerim anteq̄ essent. Et infra: In baptismo spirituali
oculo, id est, intellectu im̄ primit̄ pupilla fidei, q̄ obducto pfidie velo p̄ditur. Qui
autē nō exercēt virtutes græ & luminis fidei, hi formā, nō grām baptismi habēt, qui
bus nube p̄tōrū pupilla oculi operit, & visus extinguitur. Nota, pupilla oculi est
fides quæ faciliter læditur, supstitionibus humanarū iustitiarū, ideo in om̄ibus acti-
bus nostris est adhibenda, diligenterq; custodiēda, ne in tenebris ignoratiæ & in-
fidelitatis ambulemus, prout fidelis ecclesiā cōtra hypocritas deū inuocat, dicens:
Custodi me, vt pupillā oculi. Ad quā dñs: Lucerna corporis tui oculus tuus est: si
oculus tuus fuerit simplex, totū corpus tuū erit lucidū: si autē nequā fuerit, etiā cor-
pus tuū tenebr osum erit. Quippe amor proprius inficit oēm hoīem, obscurat ocu-
lum intelligentiæ, & demit lumē debitæ rōnis, & ita homo sua culpa excēcatur, quo-
minus discernat vera bona à fucatis, qbus quadā boni specie afficitur, sequitur in
Catha. Iniqui hoīes iacēt in miseria p̄tōrum, in vanitatibus & delitijs, potatores
& comestores, quorū deus venter est, putredine mortis obscuri ob priuationē lu-
minis græ diuinæ, & ita cæci ad æternā mortem velociter currunt. Sunt om̄i vir-
tute nudati, velut bruta sine freno, vadunt de malo in peius, de p̄tō in peccatum,
de miseria in miseriam, de tenebris in tenebras, de morte in mortem, donec addu-
cantur in foueam vltimæ mortis. Hæc ex Catharina.

XIII § Ecce totus populus Christianus est corruptus. De ecclesiasticis &
potentioribus laicis scripti in proximis octo capitulis supra habitis. Nunc sequi-
tur succinctim de statibus laicorum inferioribus. In primis de cōibus ciuibus: in-
ter quos p̄ualēt mēdacīa velamētaq; impia, mercatorū & redēptorū periuria, pro-
xenerarū inuolucra, institorū fraudulēta negotia, nummulariorū prostituta lucra,
publicanorū manifesta scelera. Quinetiā cōtra ius scriptū, nobiles & alij natalibus,
vel honore vel patrimonio ditiores p̄niciosis mercimonijs se inuoluunt, aliqui suā
pecuniā ad vsuras accommodāt in iudiciū & exilium negotiatorū. Artifices quo-
q; & alij sua deprauant opera, prohibitas & illicitas p̄actiones ineunt. De quibus

Reliquo

§. eo. §. 11 &
in hoc. §

§. c. 17. §. 25
& j. c. 30. §. 5

§. eo. §. 10 &
j. c. 32. §. 6

§. hoc. §. 8 &
j. c. 15.

j. c. 49. §. 4

§. c. 25. §. 14

& §. c. 26. §.
11. & j. c. 58.
15. & j. c. 28.
§. 4. in fine.

§. c. 18. i. pri.

j. c. 33. §. 4

§. c. 18. in fi.
princ.

§. eo. §. 12 &
j. c. 37. §. 10.

§. c. 18. i. pri.

§. c. 23. §. 15.

& §. eo. in
prin. & j. c.

43. §. 2

§. eo. §. 9. &
§. c. 33. §. 5

j. c. 28. §. 4

§. eo. §. 12

§. c. 25. §. 15.

& j. c. 29. §. 1

§. c. 31. in fi.
§. 3 caplo. 19

vsq; ad c. 26

§. c. 26. §. 11.

& j. c. 28. §. 2
C. de com-
mer. & mer
ca. l. 4

- XV §** Reliquorum præterea laicorum patent deceptiones, peculiariâq; commoda omni republica postergata cõmuniq; bono neglecto, monopolia prohibita fiunt, cõuentusq; illiciti, & conspiratões friuolæ celebrant. Inopes deniq; di-
 C. de mono pol. l. r
 gioribus inuidet, ac occulte detrahunt: tametsi eis manifeste adulent: spiritu zeloty
 piae agitant, suâ miseriam impatiẽter ferunt, de aliena lætant. Tabernæ plene sunt po-
 ratoribus, lusoribus, blasphemis: omnes ferme plebei comesationibus & ebrietati-
 bus incumbunt: clero ac mulieribus obloquunt, ecclesias dehonestant, sermones ne-
 gligunt: festa instituta nõ sanctificat, peregrinas superstitiones sequunt. Itẽ sunt de-
 tractores, maledici, mendaces, periuri, fornicarij, adulteri, raptores, ablata nõ re-
 stituunt, reddentes malũ pro malo, maledictũ pro maledictõ, senes, iuuenibus malũ
 præbet exemplũ. Ecõtra, senibus iuuenes debitã nõ exhibent reuerentiã, parentes
 inhonorant, neq; eis obediunt, iuxta Apostolũ legisq; præceptũ. Pueri deniq; deli-
 care educant, in sana doctrina seu iusta disciplina minimẽ imbuunt. Imõ ad omnia
 mundana prouocant, maxime ad mendacia, dolosa, opprobriosaq; verba pariter
 & facta, eos: in dolos à senioribus eo magis probat, quo plus mētiri & fallere, ac
 tptalia vsurpare assuescunt, quasi de se id bonũ sit futuri p̄sagiũ. Rus tandẽ sceleribus
 nõ caret, vbi furta, rapinæ, insultus, latrocinia, alia flagitia, facinorosaq; q̄ plurima
 committunt, decimẽ defraudantur: præsertim Iniqua, inter bubulcos odia inuale-
 scunt, alter alteri, traditur vsq; ad necem: ibi omnis superstitionis seruitus, & ad
 idololatriam inclinatio. Collidet igitur deus in ecclesia pastorem & gregem eius,
 agricolam & iugales eius.
- XVI §** Demum sceminarum impudentia, vitæq; dissolutio nulla tergi-
 uerfatione celatur. In primis virginum, quarum pauca consequunt gloriosam vir-
 ginatam, quam voluntas mentis & integritas corporis completitur. Talis quid-
 em virginitas sed admirabilis & deo acceptabilis. Implet enim paradysum, sicut
 nuptiæ terram. Sed virginitas sine bonis operibus non saluat. Hodie autem vir-
 gines non in virtutibus docentur, sed imbuuntur superbire, choreas ducere, inter
 lasciuos masculos conuersari, à quibus palpari & amplecti non verecundantur,
 loquacitate atq; risu gaudent, amore alliciuntur illicito, scurrilia audiunt, verbaq;
 inhonesta non fugiunt, vt de eis Sapiens dicat: Inueni amariorem morte mulie-
 rem, quæ laqueus venatorum est, & fagina cor eius, vincula sunt manus illius, &
 peccator capitur ab illa. Item mulier maluola, saltatrix compta, propter speciem
 mulieris multi perierunt, colloquium illius quasi ignis exardescit. Et in Eze-
 chiele: Sicut mater ita filia: vbera tua intumuerunt, pilus tuus germinauit, & eras
 nuda, & confusione plena, & habens fidutiam in pulchritudine tua, sumpsisti vesti-
 menta tua multicoloria, & operuisti te illis.
- XVII §** Vidua præterea deberet assidue in dei opere esse, ac in bonis me-
 ritis & deuotis orõibus. Sed ipsa neq; aspectu, neq; incessu, neq; vestitu, deuotio-
 nem aut humilitatem, aut cõtinentiã præ se ferunt: potius se p̄sbyteris cæterisq; cle-
 ricis familiares, q̄ ecclesiæ adiutrices, exhibent: nõ sequunt doctrinã Apostoli, vt
 discant primo domũ suã regere, & mutuã vicem reddere parõtibus, neq; instat ob-
 secrationibus & orõibus nocte & die, neq; alias sunt irreprehensibiles, neq; testi-
 monium habent in bonis operibus: sed in delictis viuẽtes, sunt mortuæ. Cum em̄
 luxuriatæ fuerint, in Christo nubere volunt, habentes dãnationem, quia primã fi-
 dem irritam fecerunt. Simul autẽ & otiosẽ discunt circuire domos, & verbosã atq;
 curiosã sequunt. s. turpia, quæ nõ oportet. Hæc Apostolus: Non igitur sunt veræ
 viduæ, quæ aliena potius q̄ sua propria discutiunt, se ipsas iustas, proximũ prauum
 esse iudicant: suspecta loca accedunt, amatoribus adulantibus applaudunt, molli-
 unt nanq; sermones suos vt pleriq; capiuntur nutibus earum.
- XVIII §** Cum vxor deniq; causa hominis est difficilis vsque adeo vt nõ
 expediat nubere. Nam qui tenet mulierem nequam, quasi qui comprehendit scor-
 pionem. Et licet vir sit vxoris caput, tamẽ sæ penumero domus capite deorsum
 p̄det, vt vir scabellũ sit vxoris. Quinimõ vnusquisq; ad vxorẽ proximi sui tanq̄
 emissarius hiniat: Vñ sit, vt si vxorẽ accipias, alius dormiat cũ ea, qm̄ scortũ vnus
 interdũ est vxor alterius, & sup illã incuruant alij, siq; dẽ vnusq; in vxorẽ proxi-
 mi sui

Su. Val. pt.
2. dist. 6. c. 1.
& 2

1. Pet. 3

Roma. 12
Eph. 6
Exo. 20.

Rod. xbi §.
c. 21. & 22.

Hiere. 51

De virgini-
bus
Su. Val. pt.
3. dist. 6. c. 3.
per totũ.

Ecc. 7.

Ecc. 9

Ezech. 16

Dist. 81. cle-
ricus, & ca.
seq. & c. fin.

1. Timo. 5

Prou. 2. & 6

Matth. 9.
1. Cor. 7
Ecc. 26
30. q. 1. sc. 1.
36. q. 6. ca. fi.
Hiere. 5

DE SINGVLIS CRIMINIBVS, &c.

Deute. 28 mi sui abominationem operari nititur. Nemo præterea explicare potest, quanta
 Iob. 31 alia inter coniuges discrimina, vel quot sint exorbitantiæ aliarum mulierum, quæ
 Ezech. 22 apostotare faciunt etiã sapientes. Suo enim inhonesto ornatu, vultu placito, dete
 Eccî. 19 cto collo, nitido gutture, & tumidis mamillis lasciuam vehementius pronocãt vi
 Eccî. 26. roꝝ, nã etiã in extollentiã oculorũ & in palpebris agnoscit fornicatio mulieris, &
 Eccî. 19 exaltatio oculorũ est dilatatio cordis. Ideo docet scriptura: Ne intenderis fallaciã
 Prouer. 5 mulieris: Fauus em̄ distillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius: nouissi
 ma autẽ illius amara, lingua eius quasi gladius biceps, pedes eius descẽdunt in mor
 tem. Item nequitia mulieris immutat faciem eius, breuis omnis malitia super ma
 litiam mulieris, mulier primatum habens, est contraria viro suo. A muliere quoq;
 Gene. 3 initium factum est peccati, & per illam omnes morimur: nam mors est pœna pec
 cati primorum parentum.

XIX § Vides nunc per præmissa in singulis Christianæ plebis ordinibus
 innumerabilia patere vitia; propter quæ timendum est catholicã fidem in nostris
 ecclesiæ partibus breui esse periturã, & nostra culpaꝝ commissa indubitata esse iu
 dicia diuina contra nos vltionis & pœnarum, quas dabimus nos miserimi mortu
 lis. Siquidem non miserebitur, nec parcet populo insipienti sapientissimus iudex.

Esa 27 Ad quem Catha. Senen. clamat: O deitas, in tempore, quo mundus iacebat infir
 Cath. Senen. mus, misisti huc vnigenitum tuum tanquam medicum: modo video mundum to
 ofone. 12 taliter iacentem in morte, tãta quidem vt in ista visione anima mea deficiat. Qua
 Roma. 6 lis nũc modus erit suscitãdi mortuum, quem olim dũtaxat ægrotum medicasti im
 mensa difficultate ytpote morte filij, cui mors vltra non dominabitur. O si Catha
 rina hodie esset in mundo, qualiter clamaret?

De singulis criminibus, quibus populus Christianus est irretitus.
 Capitulum XXVIII.

Iudas Thaddæus Apostolus præmonstrauit, quoniam in nouissimis diebus
 (vt pote nostris iam temporibus) veniet, prout modo venerunt illufores se
 cundum sua desideria ambulantes, non in pietate, sed in peccatis mortali
 bus, quæ enumerat his verbis: Væ illis, scilicet inuidis, qui in viam Cain abie
 runt, & errore Balaan mercede effusi sunt, qui videlicet ex auaritia munera aman
 tes, peruertunt iudicia seu concilia. Et in contradictione, id est, inobediencia Cho
 re perierunt, vel perire meruerunt, hi. f. gulosi in epulis suis maculæ conuiuantes
 sine timore semetipos. f. immoderate pascentes. Sequitur quoad superbos. Nubes
 sine aqua quæ à ventis circumferunt. Arbores autumnales infructuose (denotat
 i. eo. §. 1. accidiã) bis mortuã eradicatã à terra gratiã. Fluctus feri, id est, iracundi maris,
 i. ca. 55. §. 7. despumãntes suas confusiones. Sydera errãtia denotãt luxuriosos, quibus procel
 i. eo. §. 5. sine aqua quæ à ventis circumferunt. Arbores autumnales infructuose (denotat
 i. eo. §. 6. accidiã) bis mortuã eradicatã à terra gratiã. Fluctus feri, id est, iracundi maris,
 i. eo. §. 7. despumãntes suas confusiones. Sydera errãtia denotãt luxuriosos, quibus procel
 la tenebraꝝ conseruata est in æternum. Prophetauit autem de his. f. septemplici
 bus peccatoribus septimus ab Adam Enoch, dicens: Ecce venit dominus in san
 ctis milibus suis facere iudicium contra omnes, & arguere omnes impios de omni
 bus operibus impietatis eorum.

I § In primis Iudas Apostolus per Cain annotat inuidiã. Cain enim ex
 Gene. 4 inuidia occidit fratrem, ita & maligni inuidi iustos per oblocutiones quotidie spi
 Iob. 5. ritualiter occidũt, qm̄ inuidia occidit paruulum, putredoq; est ossiũ. Qua quidem
 Prouer. 14 inuidia nunc totum penẽ humanũ genus inficit, maxime circa crimen detractio
 Hieronym. nis. Nam rarus est qui ita irreprehensibilem velit exhibere vitã suã, vt non liben
 ad celiãtiã. 2. q. 7. laicos tius reprehendat alienam. Et frequenter paucorum vitium diffunditur in omnes
 cum si velut infesti laici (quorum spiritus concupiscit ad inuidiam) solent omnem clerũ
 Iaco. 4 vituperare ob culpam aliquorum criminorum clericorum. Hoc fit stimulo inui
 6. q. 1. sunt diã. Gregorius nempe existimat peius malum non esse quãm Christianos suis in
 plurimi uidere sacerdotibus, quod ad præsens est commune omnium laicorũ, qui nequam
 Eccî. 14. suo oculo de ecclesiasticis personis sinistras sumunt suspitiones, & putent se melio
 Roma. 1. res si clerum lacestant. Illi detractores æquivalent homicidis, quia priuant ani
 Psalũ. 36 mam vita dum interuertunt hominis virtutes, quibus anima viuit. Ideo Apo
 stolus Paulus detractores deo odibiles esse affirmat, qui retribuunt mala pro bo
 nis, detrahendo clero pro populo quotidie oranti, & sic sequenti bonitatẽ, id est, di
 uinam

onom. 10
 §. eo. §. 1. 102
 §. c. 15. §. 17.
 & §. c. 27. §
 7. in fine.
 §. eo. §. 5. &
 i. c. 31. §. 2.
 §. c. 14. §. 14
 i. eo. §. 1.
 i. ca. 55. §. 7.
 in fine.
 §. c. 25. §. 3.
 & i. eo. §. 2.
 §. c. 25. §. 10
 & i. eo. §. 3.
 i. eo. §. 4
 i. eo. §. 10
 i. eo. in fine.
 §. eo. in pri.
 i. c. 29. §. 4
 §. c. 26. §. 12
 i. c. 38. §. 1
 i. c. 35. §. 9
 §. c. 14. §. 9.
 De pœ. dif.
 .i. c. homici
 diorum.